

VERGİ PUSULASI

4.yıl

Maliye Denetim Elemanları Derneği
3 Aylık Yayını

VERGİ PUSULASI

Sayı 1

Tarih Temmuz/2022

Sahibi Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı
Halit İslam EKMEN

Genel Yayın Yönetmeni Naciye TAŞKESEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk KAYNAR

Dış İlişkiler Koordinatörü Mehmet Nazmi TOR

ve Reklam Sorumlusu

Yayın Kurulu Şenay OTO

Ayfer KAYACAN

Funda ŞAHİN

Fırat DEMİR

Hüseyin PEKMEZCİLER

Sinan UYGUR

Adem YALÇIN

Rıdvan ÖNDER

Nasuh ERDÖNMEZ

Ankara Temsilcisi Behiç BARIŞIK

İzmir Temsilcisi Kazım ATİK

Makale Göndermek İçin yayin@mded.org

Dizgi ve Görsel Tasarım Bi'Motion Media

Yayın Satış Ve Yazışma Adresi Finanskent Mah. Finans Cad. Sarphan Finans Merkezi
Sitesi B Blok No:5/B No:333 Ümraniye/İstanbul
(212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org

Baskı Cilt Besabes Matbaacılık Yayıncılık LTD. ŞTİ.

Melih Gökçek Bulvarı Eminel İş Merkezi Kat:1 No 18/80

Yenimahalle / Ankara (312) 395 09 34

Yıllık Abone Bedeli 300,00 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları derginin son sayfasında yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da basılamaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nun veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

Yazı Danışma Kurulu

ADI - SOYADI	UNVANI	GÖREV YERİ
Naciye TAŞKESEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Adile ECEMİŞ GÜLEÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Çiğdem GÜNEŞ AŞIK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mikail OKYAY	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan AYZİT	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Fırat DEMİR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Bayram MAVİ	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Cihad ULUS	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Adem YALÇIN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hüseyin SUNGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Behiç BARIŞIK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Kürşat ÖZTÜRK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf YILDIZ	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Sedat KANLI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Salih YILMAZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Sinan UYGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ahmet YAVUZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İkbal BAŞ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Rıdvan ÖNDER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Bilal KABASAKAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Emre SEZER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sercan KOÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet SUBAŞI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İbrahim Eren ARSLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf KARATAŞ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ferhat ATAKUL	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Halit İslam EKMEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Pelin ÇOŞKUN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Harun DOĞAN	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Uğur KÜÇÜKKAHYAOĞLU	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Kamil SIR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ramazan EFE	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan KAYA	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Zehra DURKUN	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Murat DÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Cevdet KAPLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Haluk AMİL	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Naci KAYAÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sibgatullah İMAMOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican KARABULUT	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Naci KAYAKÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Mehmet Nazmi TOR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1

ÖNSÖZ

Değerli Okurumuz,

Maliye Denetim Elemanları Derneği üyelerinin değerli katkıları ile hazırlanan Vergi Pusulası isimli süreli yayınınızın ilk sayısını okurlarımız ile buluşturmanın gururunu yaşamaktayız. Hazine ve Maliye Bakanlığının önemli ve saygın mensuplarının bünyesinde barındıran Maliye Denetim Elemanları Derneğinin misyonu merkezi denetim elemanı kültürü ile yetişen kıymetli üyelerimiz ve tüm maliye camiasını kucaklamaktır. Bu yolda atılacak en kıymetli adımın üretmek ve paylaşmak olduğunun bilinci ile dergimizin ilk sayısını siz değerli okurlarımızın dikkatine sunuyoruz.

On makaleden oluşan dergimizin ilk sayısında tüm okurlarımız için faydalı olacağını düşündüğümüz soru-cevap, yargı kararları, güncel özelge bülteni, güncel mevzuat bölümlerine ve pratik bilgilere de yer vermekteyiz. Tamamı Sektörel Denetim Daire Başkanlıklarında görevli müfettişler ve akademisyenlerce hazırlanan dergimizin ilk sayısında finans sektörü, kripto paralar, ödeme sistemleri, varlık yönetim şirketleri, yeniden değerlendirme, değerli konut vergisi ve başkaca vergisel konulara ilişkin faydalı bilgiler yer almaktadır.

Dergimizin ilk sayısında emeği geçen tüm yazarlarımız, yazı danışma kurulu üyelerimiz ve kıymetli okurlarımıza teşekkür ederiz. Faydalı olması dileğiyle...

Vergi Pusulası Dergisi
Yayın Kurulu

ANLAŞMALI BOŞANMALARDA MAL PAYLAŞIMINA İLİŞKİN DÜZENLENEN PROTOKOLDE BELİRTİLEN MALLARIN İNTİKALİNİN VERGİSEL BOYUTU

Emre DEMİREL

Vergi Müfettişi

ORCID Numarası: 0000-0003-4904-4939

ÖZET

Günlük hayatta herkesin karşılaşılabileceği boşanma durumlarında, eşler arasında ilk akla gelen edinilmiş olan malların nasıl paylaşılacağıdır. Anlaşmalı boşanmalarda eşler buna ilişkin protokol hazırlayıp mahkemeye sunmaktadır. Hakim tarafından onaylanan protokole göre mallar paylaşılmaktadır. Makalemizde anlaşmalı boşanmanın vergisel durumlara etkisini açıklamaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Medeni Kanun, anlaşmalı boşanma, veraset ve intikal vergisi, damga vergisi

1. GİRİŞ

4721 sayılı Medeni Kanunda¹ (MK) boşanmanın sebepleri maddeler halinde sıralanmıştır. Yine aynı kanunun 179. maddesinde boşanma halinde mal rejiminin tasfiyesinde eşlerin bağlı olduğu rejime ilişkin hükümler uygulanacağı belirtilmiştir. Makalemizde öncelikli olarak anlaşmalı boşanmanın MK'deki yeri açıklanacak daha sonra ise anlaşmalı boşanmalarda bazı mali haklardan bahsedilecek ve mal paylaşımına ilişkin sözleşmelerin vergisel durumlara olan etkisi açıklanacaktır.

2. ANLAŞMALI BOŞANMANIN MEDENİ KANUN'DAKİ YERİ

MK'nin 166. maddesinde; evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde, evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir. Bu değişikliklerin taraflarca da kabulü hâlinde boşanmaya hükmolunur. Görüleceği üzere anlaşmalı boşanma ilgili kanunda belli şartlar yerine getirilmesi halinde geçerli olmaktadır. Makalemizin bir sonraki bölümünde boşanma durumunda eşlerin mali hakları ele alınacaktır.

3. BOŞANMA SONRASI BAZI MALİ HAKLAR

MK'nin 202. maddesinde; eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıl olduğu, ancak eşlerin, mal rejimi sözleşmesiyle kanunda belirlenen diğer rejimlerden birini kabul edebileceği belirtilmiştir. Mal rejimi sözleşmesi, evlenmeden önce veya sonra yapılabilir. Taraflar, istedikleri mal rejimini ancak kanunda yazılı sınırlar içinde seçebilir, kaldırabilir veya değiştirebilirler.

Mal rejimi, eşlerden birinin ölümü veya başka bir mal rejiminin kabulüyle sona erer. Mahkemece evliliğin iptal veya boşanma sebebiyle sona erdirilmesine veya mal ayrılığına geçilmesine karar verilmesi hâllerinde, mal rejimi dava tarihinden geçerli olmak üzere sona erer.

MK'de çeşitli mal rejimleri öngörülmüş olup, bu rejimlere tabi olunması hallerinde mal paylaşımının nasıl yapılacağı belirtilmiştir.

MK'nin 174. maddesinde; mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir. Hükmü yer almaktadır. Bu husus ise boşanmada eşlerin tazminat alma haklarının bulunduğunu göstermektedir.

Makalemizin bir sonraki bölümünde anlaşmalı boşanmalarda intikal eden malların

1 8 Aralık 2001 Tarihli 24607 Sayılı Resmi Gazete

veraset ve intikal vergisi karşısındaki durumu irdelenecektir.

4. ANLAŞMALI BOŞANMA KAPSAMINDA İNTİKAL EDEN MALLARIN VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun² (VİVK) 1 inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye’de bulunan malların veraset yoluyla veya herhangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikalinin veraset ve intikal vergisine tabi olduğu, 2 nci maddesinin (d) bendinde ivazsız intikal tabirinin, hibe yoluyla veya herhangi bir tarzda olan ivazsız iktisapları ifade ettiği açıklanmış parantez içi hükmü ile de maddi ve manevi bir zarar karşılığı verilen tazminatların ivazsız intikal sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

MK’nin 174 üncü maddesinde hükmü uyarınca boşanmalarda taraflardan birinin diğerine ödediği tazminatların ivazsız intikal kabul edilmeyeceğinden söz konusu tazminatlar veraset ve intikal vergisinin konusuna girmemektedir.

Makalemizin bir sonraki bölümünde anlaşmalı boşanmalarda düzenlenen protokollerin hakim tarafından onaylanmaması durumunda ortaya çıkan vergisel durum irdelenecektir.

5. ANLAŞMALI BOŞANMALARDA MAL PAYLAŞIMINA İLİŞKİN TARAFLARCA DÜZENLENEN PROTOKOLÜN HAKİM TARAFINDAN ONAYLANMAMASI

MK’nin 184. maddesinde ‘...Boşanma veya ayrılığın fer’î sonuçlarına ilişkin anlaşmalar, hâkim tarafından onaylanmadıkça geçerli olmaz.’ hükmü yer almaktadır. Görüleceği üzere mal paylaşımına ilişkin anlaşmaların ancak hakim onayı olması halinde geçerli olacağı hükmü yer almaktadır.

Konuya örnek olarak gösterilmek üzere İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı’nın 07/11/2013 tarihli ve 66813766-160[16-2012-1]-656 sayılı özelgesi özetle aşağıdaki gibidir;

‘Özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden; İzmir 4. Aile Mahkemesinin 13.09.2011 tarihli boşanma kararının 01.02.2012 tarihinde kesinleştiği, aynı tarih itibarıyla tapuda ... ‘den 2/3 payının tarafınıza bağış yapıldığı, 31.01.2012 tarihinde yapılan protokolün ise söz konusu mahkeme kararına bağlanmadığı ve onaylanmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan hükümler ve açıklamalar çerçevesinde;

- 31.01.2012 tarihli protokolün mahkemece onaylanmış olmaması nedeniyle protokolde yer alan hususların 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 2 inci maddesinin

2 15 Haziran 1959 Tarihli 10231 Sayılı Resmi Gazete

(d) bendinin parantez içi hükmünde belirtilen tazminatlar kapsamında olmadığı,

- Tapudaki devrin boşanma kararının kesinleştirilmesinden önce yapıldığı göz önüne alındığında, tarafınıza yapılan bağışın eşler arası mal intikali olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğu dolayısıyla verginin anılan Kanunun 16 ncı maddesindeki ivazsız intikallere ilişkin tarifede yer alan oranların yarısı uygulanmak suretiyle hesaplanması gerekmektedir.³

Hakim tarafından onaylanmayan boşanma protokolünde belirtilen mallar, ivazsız intikal olduğundan bahisle Veraset ve İntikal Vergisinin konusuna girmektedir.

Makalemizin bir sonraki bölümünde anlaşmalı boşanmalarda düzenlenen protokollerin damga vergisi karşısındaki durumu incelenecektir.

6. ANLAŞMALI BOŞANMA KAPSAMINDA İNTİKAL EDEN MALLARA İLİŞKİN DÜZENLENEN PROTOKOLLERİN DAMGA VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU

4⁸⁸ sayılı Damga Vergisinin Kanununun⁴ (DVK) 1. maddesinde; bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtlar Damga Vergisine tabi olduğu ve kanundaki kağıtlar terimi, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz

edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgelerin olduğu ifade edilmiştir.

DVK'nin 9. maddesinde; bu kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtlar Damga Vergisinden müstesna olduğu belirtilmiştir. Aynı kanunun eki 2 sayılı tablonun "IV- Ticari ve Medeni İşlerle İlgili Kağıtlar" bölümünde; Ticarî, ziraî veya meslekî faaliyetlere ilişkin olmamak şartıyla gerçek kişiler arasında düzenlenen akitlerle ilgili kâğıtlar (Söz konusu kâğıtlar, resmi dairelere veya noterlere ibraz edildikleri takdirde bu tarih itibarıyla vergiye tâbi tutulur ve ibraz edenlerce ödenir.) ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 23. maddesinde belirtilen ücretlere ilişkin kağıtların damga vergisinden istisna olduğu belirtilmiştir. Taraflarca imzalanan protokollerin geçerli olabilmesi için hakim tarafından onaylanması gerektiğinden bahisle mahkemeye sunulan protokollerin için parantez içi hüküm gereğince kanunun 1 nolu ekinde belirtilen oran üzerinden damga vergisinin ödenmesi gerekmektedir.

7. SONUÇ

Boşanma durumlarında eşlerin mali konularda birçok hakkı bulunmakla birlikte mal paylaşımına ilişkin sözleşmelerin içeriği, onaylanması ve diğer mali hakları konusunda yapılan işlemlerin vergisel boyutlarını da dikkate alarak hareket etmeleri faydalarına olacaktır.

³ www.vergipedia.com

⁴ 11 Temmuz 1964 Tarihli 11751 Sayılı Resmi Gazete

KAYNAKÇA

4721 sayılı Medeni Kanun

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu

488 sayılı Damga Vergisinin Kanunu

07/11/2013 tarihli ve 66813766-160[16-2012-
1]-656 sayılı özelge

www.vergipedia.com